

РЕШЕНИЕ

№ 101

гр. София, 19.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на шести февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женя Димитрова
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Десислава Ик. Давидова
като разгледа докладваното от Христо Лазаров Въззивно търговско дело № 20231001000907 по описа за 2023 година

Производството е по реда на глава двадесета от ГПК – Въззивно обжалване.

Образувано е по въззивна жалба от ищеца – „МТК груп“ ООД, чрез адв. Н. срещу решение № 1014 от 10.08.2023г., по т.д. № 20221100900159 по описа на СГС за 2022г., VI-9 състав, в частта, с която са отхвърлени исковите му претенции срещу ответника - Столична Община, за сумата над 46 496,91 лева до претендираните 92 993,82 лева, представляваща главница за индексирано възнаграждение за месец септември 2019г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху тази главница, считано от предявяване на иска до окончателното ѝ изплащане, както и за сумата над 10 771,78 лв. до 21 543,57 лв. и за периода от 15.10.2019г. до 25.01.2022г., представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху пресъдената главница, както и за сумата над 49 661,79 лева до 99 323,58 лева, представляваща главница за индексирано възнаграждение за месец октомври 2019г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху тази главница, считано от предявяване на иска до окончателното ѝ изплащане, както и за сумата над 11 077,34 лв. до 22 154,68 лв. и за периода от 15.11.2019г. до 25.01.2022г., представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху пресъдената главница.

Въззивникът/ищецът – „МТК груп“ ООД счита, че решението е неправилно в обжалваната от него част, поради неправилно тълкуване и прилагане на чл. 5, ал. 4, т. 2 и т. 3 от

процесния договор. Според него, СГС е дал неправилна правна квалификация което съставлявало съществено процесуално нарушение. Според въззивника/ищеца предявените искове били с правна квалификация по договор за поръчка, което предполагало че е невъзможно иск по чл. 285 ЗЗД да бъде отхвърлен по принцип. Твърди, че СГС неправилно не държал сметка за правния характер на договора, тъй като не се претендирало увеличение на възнаграждението на ищеца, а само компенсиране на нарасналите му разходи за гориво. На следващо място твърди, че СГС неправилно е тълкувал чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора, като приел че приложимите разпоредби не предвиждали изменение на възнаграждението в по-голям размер от 2,5% без провеждане на преговори. Счита, че правилното тълкуване на спорната клауза е направено в доклад вх. № СОА22-ВК66-8006/18.07.2022г., въз основа на който е постановено решение на Столичния общински съвет. При тези съвпадащи изявления на страните по договора, първоинстанционният съд неправилно не е зачел тази обща действителна воля, а е извършил собствено тълкуване на процесните клаузи. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната от него част и да постанови друго, с което да уважи изцяло предявените искове. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемият по жалбата на ищеца/ответникът – Столична Община е подал в срок отговор на въззивната жалба, чрез адв. К.. Излага подробни доводи по всяко едно от твърденията на въззивника, които ще бъдат разгледани при съответното им обсъждане в мотивите на решението. Счита въззивната жалба на ищеца за неоснователна, а решението в обжалваната от него част за правилно и законосъобразно и моли да се потвърди от въззивния съд. Претендира разноски за въззивното производство.

Подадена е въззивна жалба и от ответника - Столична Община, чрез адв. К. срещу решение № 1014 от 10.08.2023г., по т.д. № 20221100900159 по описа на СГС за 2022г., VI-9 състав, в частта, с която е осъден да заплати на ищеца - „МТК груп“ ООД, сумата от 46 496,91 лева, представляваща дължима главница за индексирано възнаграждение за месец септември 2019г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху пресъдената главница, считано от 25.01.2022г. до окончателното ѝ изплащане и сумата от 10 771,78 лева, представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху главницата и за периода от 15.10.2019г. до 25.01.2022г., както и сумата от 49 661,79 лева, представляваща дължима главница за индексирано възнаграждение за месец октомври 2019г., по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договор за извършване на обществен превоз № СОА16–ДГ56-1196/02.12.2016г., ведно със законната лихва върху пресъдената главница, считано от 25.01.2022г. до окончателното ѝ изплащане и сумата от 11 077,34 лв., представляваща обезщетение за забавено изпълнение върху главницата и за периода от 15.11.2019г. до 25.01.2022г., и е осъден да заплати на ищеца сумата от 4 695,31 лева разноски за първоинстанционното производство.

Въззивникът/ответникът – Столична Община счита, че в обжалваната от него част решението е неправилно, тъй като е постановено в противоречие с материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и е необосновано. Според него, изложените от съда правни изводи не кореспондирали със събраните в хода на делото

доказателства, което е обусловило неправилните му правни изводи. Твърди, че обжалваното решение противоречало на чл. 30, ал. 1, т. 7 вр. с чл. 210 от Закон за енергетиката/ЗЕ/, поради което била нищожна клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора между страните, на основание чл. 26, ал. 1, пр. първо ЗЗД. На следващо място твърди, че обжалваното решение е постановено в противоречие с чл. 20 ЗЗД, тъй като първоинстанционният съд неправилно е тълкувал клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор – трябвало да е доказано, че към 01.09.2019г. и 01.10.2019г. цената на ГСМ е увеличена с над 20% спрямо датата на подписване на договора и съгласие между страните за промяна на цената за километър маршрутен пробег, въз основа на която се определяло дължимото възнаграждение. Счита, че представеното писмено предложение от ищеца от 28.09.2017г. не съответствало на договореното – нямал конкретен период, не съдържало статистически данни и информация за цената на ГСМ. Счита, че цената на договора не се променяла автоматично, а само след отправено искане за преговори и сключване на споразумение, което се доказвало от сключено такова на 20.01.2021г. На следващо място твърди, че въз основа на подписани с ищеца споразумения, му била заплатена индексация на възнаграждението в общ размер на 1 872 739,99 лева, за периода от сключване на договора до 31.12.2020г. и 1 164 447,47 лева за периода м. януари до м. октомври 2021г., на основание чл. 5, ал. 4, т. 1 от договора. Според него, тези суми включвали и процесните периоди. Ищецът се възползвал от предвидения в договора механизъм за компенсация и му била изплатена индексация на възнаграждението съобразено с размера на инфлацията, за периода от сключването на договора до м. октомври 2021г. Нещо повече, водещ при сключването на тези договори бил общественият интерес, поради което със споразумение от 22.08.2022г. било уговорено, че цената по процесния договор се обвързвала с цената изплащана на обществения превозвач – „Столичен автотранспорт“ ЕАД. Твърди, че първоинстанционният съд в нарушение на обществения интерес е преценил, че ищецът вече бил обезщетен за увеличението на ГСМ посредством компенсацията с инфлационния индекс. Излага доводи за неправилност на решението по иска за обезщетение за забавено плащане. Твърди, че в договора не е посочен падеж за плащане на увеличената цена, в хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора. Освен това, увеличение се дължало от датата на изменението и след провеждане на преговори. Счита, че приложение следвало да намери разпоредбата на чл. 84, ал. 2 от ЗЗД, тъй като нямало определен ден за изпълнение и нямало отправена покана. Освен това, издадените от ищеца фактури са за уговорената в договора цена, а не за индексиранията такава и за претендираното вземане нямало забава. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната от него част и да постанови друго, с което да отхвърли изцяло предявените искове. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемият по жалбата на ответника/ищецът – „МТК груп“ ООД е подал в срок отговор на въззивната жалба, чрез адв. Н. и представя писмена защита. Излага подробни доводи по всяко едно от твърденията на въззивника, които ще бъдат разгледани при съответното им обсъждане в мотивите на решението. Счита въззивната жалба на ответника за неоснователна, а решението за правилно и законосъобразно и моли да се потвърди в обжалваната от ответника част. Претендира разноски за въззивното производство.

На основание чл. 269 от ГПК, въззивният съд след служебно извършена проверка на решението установи, че то е валидно и допустимо в обжалваната част.

Софийският апелативен съд, след преценка на доказателствата по делото и като съобрази доводите в жалбите, приема за установено от фактическа страна, следното:

Първоинстанционният съд правилно е установил фактическата обстановка по делото и страните не спорят, че между тях е възникнало валидно правоотношение по договор № СОА16-ДГ56-1196/02.12.2016г. Столична Община е възложила на „МТК Гроуп“ ООД, извършване на обществен превоз на пътниците по основни градски автобусни линии с № 12, 18, 20, 21,22, 23, 24/24А, 25, 26, 28, 29, 31, 81, 86, 117, 118 и 119 за срок от 8 години, считано от датата на въвеждане в експлоатация на първата линия. В чл. 3, ал. 2 е уговорено, че договорът влиза в сила от датата на представяне на оригинал на определението за прекратяване на адм.д. № 11168/2012г. на АССГ. В чл. 5, ал. 1 е договорено, че за извършения обществен превоз, Столична Община заплаща на „МТК Гроуп“ ООД цена в размер на 3 лв. на километър без ДДС на база действително изминат пробег. Това възнаграждението е платимо на две вноски – 30 % авансово в срок до 15-то число на текущия месец, а остатък в срок до 14-то число на следващия месец въз основа на действително извършения пробег. В чл. 5, ал. 4 страните са уговорили, че определената при сключване договора цена на километър маршрутен пробег, се променя, когато: т.1./ от датата на сключване на договора се е натрупала инфлация, респективно дефлация в размер на повече от 5 %, съгласно данните на НСИ, спрямо месеца на подписване на договора; т. 2./ когато настъпи промяна в „цената на ГСМ“ с повече от 20 % съгласно данните на НСИ спрямо цената към датата на подписване на настоящия договор. При настъпване на това условие страните се задължават да проведат добросъвестно преговори за уточняване промяна на възнаграждението на километър маршрутен пробег със стойност до 5 % спрямо уговорената в цена по договора. При непостигане на съгласие при преговорите, страните по договора се споразумяват, че възнаграждението се променя с 2,5 % и т. 3/ при настъпване на което и да е от условията, описани в предходните две точки всяка от страните има право да направи на другата страна мотивирано предложение за преговори, които следва да започнат в срок до 7 дни от датата на получаване на мотивираното писмено предложение и да завършат в срок от 30 дни от датата, на която са започнали, като при непостигане на съгласие в преговорите се прилагат последиците в т.1 и т.2.

Видно от приетото в първата инстанция и неоспореното от страните заключение на вещото лице Й., се установява, че увеличението на цената на природния газ за второ полугодие на 2019г. спрямо второ полугодие на 2016г. е 45,22 %. Вещото лице е изчислило, че размерът на дължимото възнаграждение при индексация 2,5% - за месец септември 2019г. е 46 496,91 лева и за месец октомври 2019г. е 49 661,79 лева. Според вещото лице, размерът на лихвата за забава върху главницата от 46 496,91 лева за периода от 15.10.2019г. до 25.01.2022г. е 10 771,78 лева, а размерът на лихвата за забава върху главницата от 49 661,79 лева за периода от 15.11.2019г. до 25.01.2022г. е 11 077,34 лева.

Няма спор между страните, че ищецът е изпълнил задълженията си по договора за месеците септември и октомври на 2019г., както и че ответникът му е заплатил възнаграждение за извършения обществен превоз на пътници по първоначално уговорената цена от 3.60 лв. на км. с включен ДДС.

При така установената фактическа обстановка, въззивният съд приема от правна страна следното:

1. По въззивната жалба на ищеца:

Неоснователно е възражението на ищеца, че обжалваното решение е недопустимо, тъй като съдът се е произнесъл по непредявени искове. Процесният договор е договор за обществен пътнически превоз, по отношение на който съответно приложение намират и разпоредбите на Регламент/ЕО/ 1370/2007г. и чл. 19, ал. 2 Закон за автомобилните превози, които нямат отношение към предмета и правният спор по настоящото производство.

Първоинстанционният съд е разгледал исковете с които е сезиран и правилната правна квалификация е чл. 367 ТЗ.

В чл. 1 страните са уговорили предмета на договора – общината/ответникът/ възлага на превозвача/ищеца/ да извършва обществен превоз на пътници по посочени линии/маршрути/, срещу заплащане на възнаграждение от възложителя. Обстоятелството, че възнаграждението за превоз на пътници се заплаща на превозвача от възложителя, а не от пътниците, които от своя страна плащат на възложителя, не променя предмета на процесния договор за превоз. Ищецът претендира заплащане на увеличения размер на договорено възнаграждение, на основание сбъждане на условията уговорени в договора. Предмет на делото са искове за заплащане на увеличения размер на договорено възнаграждение за превоз на пътници за месеци септември и октомври 2019г.

Неправилно ищецът счита, че правилната правна квалификация на предявените искове за главници била по договор за поръчка. Ищецът не претендира заплащане на разноски по изпълнение на договора, а увеличение на размера на възнаграждението по реда и условията уговорени в договора.

Неоснователно е твърдението на ищеца, че при всяко увеличение на цената на природния газ с 20 %, автоматично следвала индексация от 2,5 %. Както вече беше посочено, волята на страните в чл. 5, ал. 4, т. 2 е ясно и недвусмислено изразена и не се нуждае от тълкуване. Уговорката в т. 2 касае промяна на цената с повече от 20 % и при непостигане на съгласие увеличение, но само с 2,5%. Необосновано разширително е тълкуването от ищеца на горесцитираната клауза от договора, тъй като извън уговорената от страните възможност за увеличение с 2,5% и 5 %, липсват други хипотези.

Неоснователно е твърдението на ищеца, че правилното тълкуване на спорната клауза е направено от органите на ответника – кмета и общинския съвет на Столична Община. Недопустимо е по пътя на тълкуването да се изменя съдържанието на действително изразената от страните воля в сключения договор. Неправилно се смесват правните последици от съвпадащи изявления на страните по тълкуването на договора, която би могла

да е предмет на установителен договор между страните по делото, с действителното съдържание на обективизираната им воля в процесната клауза от договора. Още повече, че страните по взаимно съгласие винаги могат да изменят или променят процесните клаузи от договора.

Неоснователно е твърдението на ищеца, че в представения доклад на работната група се съдържало признание на факт, че всеки 20 % увеличение на цената на природния газ, предпоставяли увеличение с 2,5 % на цената. Факт с правно значение са клаузите от договора, поради което изразеното становище за тяхното правопораждащото действие и техните последици, не са отделен и нов факт, както неправилно счита ищецът.

Не са предмет на това производство логическите разсъждения относно други вероятни хипотези на отношения между страните по договора, при увеличение цената на природния газ с 40%, 100% или 600 %, които не са изрично договорени и евентуално биха довели до неоснователно обогатяване на ответника, тъй като са предмет на други институти на ТЗ, ЗОП или ЗЗД.

Неоснователно е възражението на ищеца, че сключеното между страните споразумение от 22.08.2022г., представлявало извънсъдебно признание на факта за размера на дължимото възнаграждение по договора и за процесния период. В това споразумение ясно и изрично е посочено, че има действие занапред и не преурежда предходните периоди на действие на договора, поради което няма значение за процесния правен спор.

Ирелевантно за това производство е сключеното между страните споразумение от 22.08.2022г., в което ясно и изрично е посочено, че има действие занапред и не касае процесния правен спор.

Предвид неоснователността на иска за главница за сумата над 46 496,91 лева до 92 993,82 лева, неоснователен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение върху тази главница, за сумата над 10 771,78 лв. до 21 543,57 лева и за периода от 15.10.2019г. до 25.01.2022г.

Предвид неоснователността на иска за главница за сумата над 49 661,79 лева до 99 323,58 лева, неоснователен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение върху тази главница, за сумата над 11 077,34 лв. до 22 154,68 лева и за периода от 15.11.2019г. до 25.01.2022г.

Предвид неоснователността на исковете за главници за сумите за които са отхвърлени, неоснователен са и акцесорните искове за обезщетение за забавено изпълнение върху тези главници, считано от предявяването на иска до окончателното им заплащане.

2. По въззивната жалба на ответника:

Неоснователно е възражението на Столична Община, че е нищожна клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора между страните, поради противоречие с чл. 30, ал. 1, т. 7 вр. с чл. 210 от Закон за енергетиката/ЗЕ/. Горесцитираните разпоредби на ЗЕ уреждат правомощията на Комисия за енергийно и водно регулиране, да определя цените на природния газ за крайни потребители и размерът на санкцията при установяване на нарушение. В договора е

уговорен единствено начин за констатиране на вече определените цени на природния газ от НСИ, поради което няма как тези клаузи да противоречат на закона.

Както вече беше посочено, волята на страните в чл. 5, ал. 4, т. 1 и т. 2 е ясно и недвусмислено изразена, и няма нужда от тълкуване. Страните са уговорили способи за индексация на предварително определената цена, при ясно уредени условия и при настъпване на конкретни обективни обстоятелства за това. В т. 1 и т. 2 са уредени две самостоятелни хипотези за увеличение на първоначално уговорената цена по договора за превоз, при настъпването на всяко едно от уговорените за това основания, цената по договора се променя. Основанието за увеличение на възнаграждението за превоз по т.1, урежда правото на ищеца да иска увеличаване на цената за превоз при инфлация, на което съответства правото на ответника да иска нейното намаляване при дефлация. Основанието за увеличение на възнаграждението за превоз по т. 2, урежда правото на ищеца да иска увеличение на цената по договора при повишаване с повече от 20% на пазарната цена на използваното гориво и смазочни материали/ГСМ/.

По същите съображения са неоснователни и твърденията на ответника, че това били две отделни и взаимно изключващи се основания, поради което ищецът не можел да претендира увеличение на договорената цена за превоз и в двете хипотези.

Неоснователно е твърдението на ответника, че необходимото условие за влизане в действие на хипотезата уредена в чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор, е кумулативно наличие на две предпоставки – промяна с над 20 % на цената на ГСМ и проведени преговори за промяна на договорената цена. Страните ясно са уговорили, че увеличението на възнаграждението с 2,5% се променя и при непостигане на съгласие, поради което не е обусловено от воденето на преговори, още по-малко от техния положителен резултат, както неоснователно счита процесуалният представител на ответника. Допълнителен аргумент в подкрепа на този извод е и уговорката в чл. 5, ал. 4, т. 3, изр. второ, че при настъпване на което и да е от условията по предходните две точки и непостигане на съгласие в преговорите, настъпвали последиците на т. 1 и т. 2.

Ето защо е ирелевантно възражението на ответника, че в случая претенцията на ищеца се отнасяла за период, в който нямало отправено искане за преговори и исковете за главници следвало да бъдат отхвърлени като неоснователни, само на това основание.

По вече изложените съображения са ирелевантни и сключените между страните споразумения и заплащане на увеличената цена за превоз, на основание чл. 5, ал. 4, т. 1 от договора.

Ирелевантно за това производство е и обстоятелството, че се касаело за сключване на договор след дадено съгласие от общинския съвет, поради което водещ бил общественият интерес, а не търговският интерес на изпълнителя. Липсват законови разпоредби, които да уреждат или въвеждат някакви правни последици от установяването на такъв интерес, поради което е безпредметно да се обсъждат.

Ищецът е доказал при условията на пълно и главно доказване, че цената на природния газ е

повишена с повече от 20 % съгласно данните на НСИ, поради което е настъпило уговореното в чл. 5, ал. 4, т. 2 условие за увеличаване на цената на извършените транспортни услуги за месеците септември и октомври на 2019г.

Предвид основателността на иска за месец септември 2019г. за главница до размера от 46 496,91 лева, основателен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение, в установения от вещото лице размер от 10 771,78 лв. и за периода от 15.10.2019г. до 25.01.2022г.

Предвид основателността на иска за главница за месец октомври 2019г. до размера от 49 661,79 лева, основателен е и акцесорният иск за обезщетение за забавено изпълнение, в установения от вещото лице размер от 11 077,34 лв. и за периода от 15.11.2019г. до 25.01.2022г.

Неоснователно е твърдението на ответника, че в договора не бил посочен падеж за плащане на увеличената цена, в хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора, което се дължало от датата на изменението и след провеждане на преговори, както и че приложение следвало да намери разпоредбата на чл. 84, ал. 2 от ЗЗД.

Законосъобразни и правилни са изводите на СГС, че при парично задължение, лихвата се начислява върху дължимия увеличен размер на възнаграждението. Падежът на задължението за изплащане на възнаграждение за месец септември и октомври 2019г. е до 14-ия ден на следващия месец, поради което ответникът е в забава от 15 число на месеца следващ падежа на първоначално уговореното възнаграждение.

Неоснователно е твърдението на ответника, че издадените от ищеца фактури са за цената, уговорена в договора, а не за индексиранията такава и нямало забава за претендираното вземане, както и че неправилно се претендира лихва за забава и върху ДДС. При издадена фактура за възнаграждение, което впоследствие се индексира със задна дата, се извършва корекционна процедура по неговото начисляване и внасяне от датата на неговата изискуемост, включително и за дължимата законна лихва.

Предвид основателността на иска за главница до размерите от 46 496,91 лева и 49 661,79 лева, основателни са и акцесорните искове за обезщетение за забавено изпълнение върху главниците, считано от тяхното предявяване до окончателното им заплащане.

По искането на страните за разноски:

Предвид неоснователността на въззивните жалби и на двете страни, не им се следват разноски във въззивното производство, сторени по собствените им жалби – държавна такса.

Страните имат право на разноски, сторени за защита срещу неоснователната въззивна жалба на противната страна.

Ищецът има право на ½ от претендираното възнаграждение за процесуално представителство за тази инстанция или на 3 500 лева.

Ответникът е уговорил и заплатил по банков път адв. възнаграждение в размер на 16 908,76 лева с ДДС. В договора за правни услуги от 31.08.2023г. изрично е уговорено, че при жалба

на ищеца, ответникът дължи допълнително адвокатско възнаграждение в размер на още 4 720,32 лева без ДДС или 5 664,38 с включен ДДС.

С оглед изхода на правния спор във въззивното производство, въззивникът/ответникът има право на разноски за въззивното производство в размер на 5 664,38 лева ДДС, за която сума следва да се осъди ищеца.

Предвид гореизложеното, обжалваното решение е законосъобразно и правилно, поради което следва да се потвърди от въззивния съд, като в останалата част препраща към мотивите на първоинстанционния съд, на основание чл. 272 от ГПК.

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 1014 от 10.08.2023г., по т.д. № 20221100900159 по описа на СГС за 2022г., VI-9 състав.

ОСЪЖДА „МТК груп“ ООД, ЕИК 121538055 да заплати на Столична Община, сумата от 5 664,38/пет хиляди шестстотин шестдесет и четири и 38 стотинки/ лева, представляваща разноски за въззивното производство.

Решението може да се обжалва пред ВКС, в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____